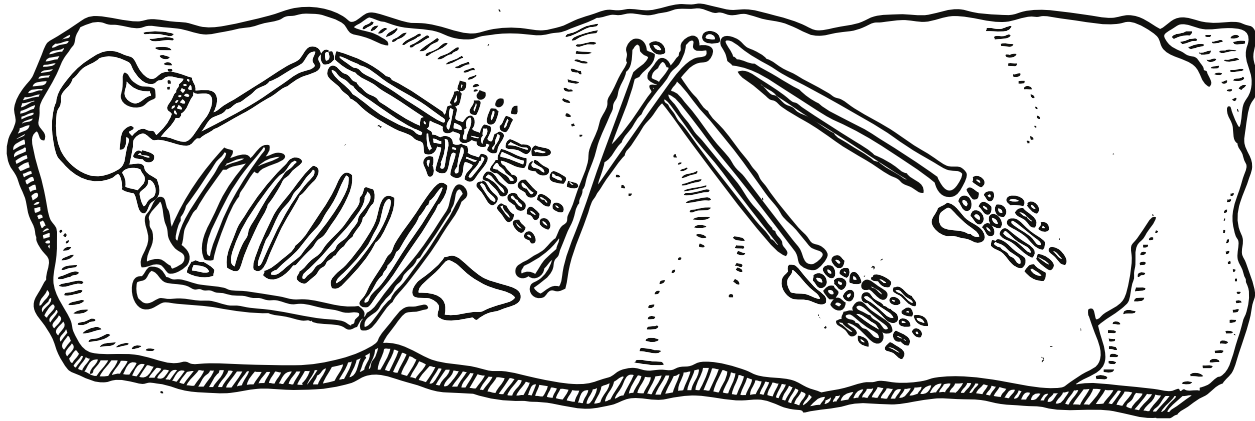

HEBBEN DE WETENSCHAPPERS EVA ONTDEKT?

Er staan dus nog grote vraagtekens achter ons verleden. Maar wel weten we al veel interessante dingen. Zo zijn de oudste fossielen van moderne mensen, *Homo sapiens*, zo'n 195 duizend jaar oud. Die van *Homo erectus* zijn tussen de twee miljoen en 140 duizend jaar oud, die van de neanderthalers ergens tussen de 180 duizend en dertigduizend jaar. Al deze mensachtigen hebben dus eeuwenlang tegelijk op aarde geleefd! Stammen we dan wel van ze af? Dat kan nog best. De mens stamt immers van de slijmprik af, en de slijmprik bestaat ook nog steeds. Niet alle soorten die tot onze voorouders behoren zijn uitgestorven.

HEB JIJ NEANDERTHALERBLOED?

We weten daarnaast dat fossielen van zo'n miljoen jaar geleden tot een half miljoen jaar geleden allemaal van *Homo erectus* zijn. Of van *Homo heidelbergensis*, want dat was de eerste mensachtige die in een kouder klimaat leefde. Hij had een kort en gespierd lichaam – zo'n beetje als dat van neanderthalers; daarom denken wetenschappers dat die heel goed van hem kunnen afstammen. Het was een moeilijke periode met veel klimaatwisselingen. Er bestonden in die tijd zo weinig mensachtigen dat het maar een haartje had gescheeld of ze waren uitgestorven. Wij waren er dan misschien helemaal niet geweest. Want omdat er geen andere fossielen uit dat tijdvak zijn, is de kans groot dat we van *Homo erectus* afstammen. Bovendien weten we dat er moderne mensen en neanderthalers in hetzelfde gebied hebben geleefd. Ze leefden in Europa en Azië zo dicht bij elkaar dat

er zelfs kinderen uit voort zijn gekomen. We hebben dus ook allemaal wat neanderthalerbloed in ons. Behalve wanneer je voorouders uit Afrika kwamen, want daar waren geen neanderthalers... Het werk van de paleontologen is nog lang niet af. Elk jaar komen er weer nieuwe puzzelstukjes bij die ons meer informatie geven over ons verleden. Zo vonden onderzoekers een paar jaar geleden op het Indonesische eiland Flores nog weer een mensensoort, *Homo floresiensis*. Deze mensen zijn pas zo'n 12.000 jaar geleden uitgestorven, maar ze leken minder op ons dan de neanderthalers. Ze waren veel kleiner dan wij en ze hadden kleine hersenen, al zullen ze wel degelijk veel intelligenter zijn geweest dan mensapen. Want hun brein was dan misschien klein, maar het zag er verder net zo uit als dat van ons. En wie weet welke ontdekkingen er de komende jaren nog worden gedaan. Maar wat voor botten ze ook vinden, die zullen nog lang geen definitief bewijs over onze afkomst kunnen geven.

HEEFT EVA BESTAAN?

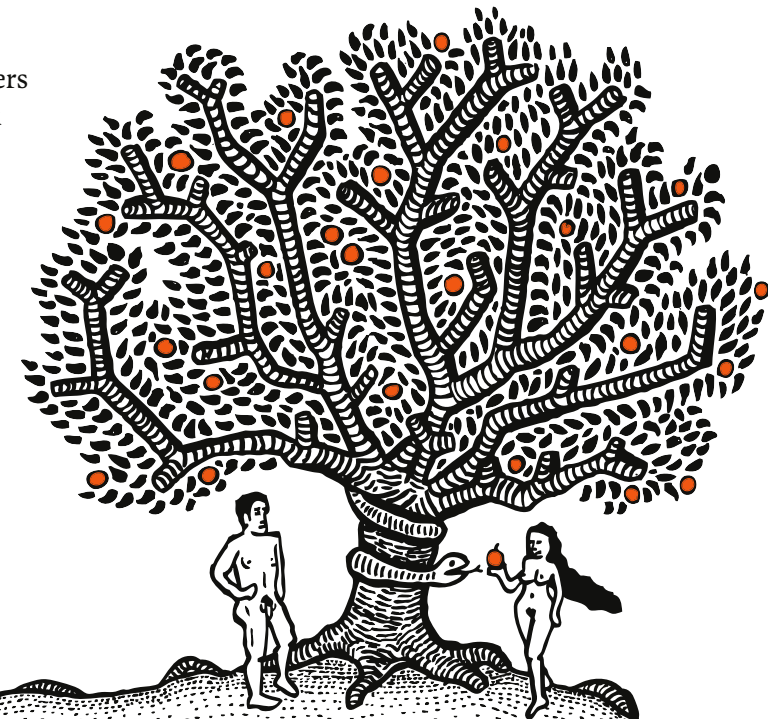
Gelukkig is er nog het DNA. Daarmee kunnen we ook nog steeds veel te weten komen. Zo voerden wetenschappers van de universiteit van Berkeley in de Verenigde Staten in de afgelopen jaren een groot, nieuw onderzoek uit. Ze vergeleken het DNA van honderden mensen op aarde met elkaar. Welke verschillen waren er allemaal? En wat konden die ons vertellen? Hun conclusie was opmerkelijk. Het DNA van alle mensen op aarde komt enorm overeen. Van de Aborigines in Australië tot de Inuit uit het noordpoolgebied en iedereen daartussenin, we zijn allemaal verre neven en nichten van elkaar.

En de onderzoekers deden nog een ontdekking. Het DNA verschilde maar zo weinig dat ze eruit konden afleiden dat alle mensen op aarde moeten afstammen van één vrouw. Een vrouw die zo'n 200.000 jaar geleden in Afrika heeft geleefd. Heeft Eva dan toch bestaan? Ja en nee. Want de onderzoekers hebben haar dan wel meteen 'Eva' genoemd (al is de kans klein dat ze echt zo heette), ondanks het verhaal uit de Bijbel was ze toen zeker niet de enige vrouw op aarde en had ze gewoon een vader en een moeder. Natuurlijk stammen we dus ook af van de voorouders van 'Eva', maar zij is de jongste van wie het DNA nu in alle mensen wordt aangetroffen.

HOE ZULLEN ONZE VERRE KLEINKINDEREN ERUITZIEN?

Van het verleden weten we dus een klein beetje. Maar hoe zit dat met de toekomst? Kunnen we voorspellen hoe de mens er over duizenden jaren uit zal zien? Tot nu toe is ons brein almaar groter en beter geworden. Zijn onze verre achterkleinkinderen dan ook slimmer dan wij? Dat is nog lang niet zeker. In de tijd van 'Eva' was het een groot voordeel als je intelligenter was dan anderen. De zwaksten overleefden niet. Tegenwoordig leven we in een tijd waarin ook minder slimme mensen gewoon overleven. Ze zullen misschien geen professor of bankdirecteur worden, maar ze zullen ook weer niet doodgaan van de honger voordat ze zich hebben kunnen voortplanten.

In bepaalde opzichten gebruiken we onze hersens zelfs minder. Rekenen laten we over aan de rekenmachine. We vinden onze weg met de TomTom. En over een paar jaar hoeven we zelfs geen vreemde talen meer te leren omdat de computer elke zin meteen vertaalt. Misschien worden onze verre nakomelingen daarom zelfs wel dommer...

Fragment uit Jan Paul Schutten & Floor Rieder, Het raadsel van alles wat leeft en de stinksokken van Jos Grootjes uit Driel, Gottmer, 2024. Dit fragment mag enkel gebruikt worden voor educatieve doeleinden en niet verder worden verspreid.